

VÍZIKÖZMŰ-SZOLGÁLTATÁSOK

A Kormány [T/15057.](#) számú törvényjavaslata a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvényt és a kapcsolódó jogszabályokat módosítja a lakossági tulajdonszerzés gazdasági költségeinek csökkentése céljából.

Ivóvízhez való jog

A nemzetközi jog egyik sikere, hogy az ENSZ 2010. évi közgyűlésnek [64/292. sz. határozatával](#) elismerték, hogy az ivóvízhez való jog az élethez és az **emberi méltósághoz való joghoz** kapcsolódik. 2010-ben, a Víz Világnapján az Európai Unió megerősítette, hogy „*valamennyi államnak emberi jogi kötelessége a biztonságos ivóvízhez való hozzáférés biztosítása, amely víznek rendelkezésre kell állnia, továbbá fizikailag elérhetőnek, megfizethetőnek és elfogadhatónak kell lennie*” ([7810/10 nyilatkozat](#)). Habár a WHO ([2015](#)) világszintű javulásról ír, a világ számos országában még komoly hiányosságok vannak, és több mint 663 millió ember nem jut elégséges tiszta ivóvízforráshoz.

Az Unió tagországaiiban a háztartások 62-100 százaléka kapcsolódik közüzemi ivóvízhálózathoz; Romániában közel 62%, Szlovákiában 87% ennek az értéke ([Eurostat, 2014](#)). A 2014-es [Right2Water](#) európai polgári kezdeményezés olyan jogalkotási javaslat előterjesztésében sürgette az Európai Bizottságot, amely a víz és szennyvízhálózatot **mindenki számára elérhető közszolgáltatásként** ismeri el. A kezdeményezést több mint 1,8 millió polgár támogatta, és sikerességét a Bizottság [COM \(2014\) 177](#) közleménye igazolta. Habár a víziközmű-szolgáltatók tulajdonlasi és üzemeltetési kérdései **nemzeti hatáskörűek**, a Bizottság elemezte, hogy az Unió milyen közvetett és közvetlen fellépési típusokkal járt hozzá **minőség, fizikai elérhetőség, és megfizethetőség** szempontjából a kitűzött célok megvalósulásához. Többek között a kohéziós politikán keresztül intenzíven támogatta a tagállamok ivóvíz- és csatornaszolgáltatásait biztosító infrastruktúrák fejlesztését és korszerűsítését. Az elmúlt hét évben (2007-2013) a beruházások értéke majdnem elérte 22 milliárd eurót. A megfizethetőség terén az EU Víz Keretirányelve (VKI, [2000/60/EK Irányelv](#)) előírja, hogy a vízfogyasztásért kiszámlázott árak a vízhasználat valós költségeit tükrözzék és a **fenntartható felhasználást** ösztönözzék. További irányelvek közül a [91/271/EGK irányelv](#) a települési szennyvízkezelésről szól, melynek 2016. évi legújabb [jelentése](#) szerint hazánkban csökkent a beruházások szintje.

Hazai víziközmű-szolgáltatók

A víziközmű-szolgáltatást a Vízgazdálkodás ([2015/22](#)) és a Víziközművagyon ([2016/9](#)) Infojegyzetek számtalan aspektusból ismeretik. Az állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő víziközmű társaságok kizárólag a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivattaltól ([MEKH](#)) kapott működési engedély birtokában végezhetnek szol-

- Az ENSZ deklaráta, hogy az ivóvízhez való jog az élethez és az emberi méltósághoz való joghoz kapcsolódik.
- A Millenniumi fejlesztési célok (2000) egyike az volt, hogy 2015-ig felére kell csökkenteni azoknak az arányát, akik tartósan nem jutnak egészséges ivóvízhez
- Az Európai Unióban a lakosság 62-100 százaléka kapcsolódik közműves ivóvíz hálózathoz, hazánkban ez az arány 94,9% (2015).
- Hazánkban 2015 végén 41 működési engedéllyel rendelkező víziközmű-szolgáltató volt.
- Közüemi szennyvízhálózatba bekötött lakások arányának országos átlaga 78,8%, a közműolló 16 százalékpont, a települési szennyvíztisztítási index 29,2%.
- Az elmúlt 15 évben 1,4 millió háztartást kapcsoltak be a szennyvízelvezető hálózatba.
- Az éves mintegy 440 millió köbméter vízfogyasztás háromnegyedét a lakosság használja fel. Az egy főre eső napi átlagos vízfogyasztás 90-100 liter.
- A víziközmű-szolgáltatási díj mértéke ország-szerte eltér. A díjakat a víziközmű-szolgáltatásért felelős miniszter rendeletben határozza meg.

gáltatásokat (vezetékes ivóvízellátás és a közműves szennyvízelvezetés) az üzemeltetési szerződések érvényessége alatt (15-35 év).

A víziközmű-szolgáltatásról szóló [2011. évi CCIX. törvény](#) (Vksztv.) hatályba lépése óta, az ágazatban végbemenő **integrációs folyamatnak** köszönhetően a szolgáltatók száma megtizedelődött, ezzel párhuzamosan egy víziközmű társaságra jutó települések száma (60-70) többszörösére emelkedett, és kiépült a biztonságos és közel azonos szolgáltatásminőséget nyújtó ellátók rendszere. A MEKH [2015. évi országgyűlési beszámolója](#) szerint 2015-ben folyamatosan zajlott a működési engedélyek jóváhagyása, év végére az engedélyes **szolgáltatók száma 41-re csökkent.**

VÍZIKÖZMŰ-SZOLGÁLTATÁS ÁRSZABÁLYOZÁSA

A Magyar Víziközmű Szövetség ([MaVíz](#)) tanulmánya szerint ([2015](#)) a víziközmű-szolgáltatási szektor éves **összesített árbevétele 2013 óta csökken**, amelynek hátterében a [2012. évi CLXVIII. törvénnyel](#) bevezetett közműadó, a rezsicsökkentés és a fogyasztás mérséklődése állt. Az ágazatban kiemelkedően magas (kb. 80%) a fogyasztási mennyiségtől független fix költségek aránya, és 2014-ben az ágazati aggregált üzemi eredmény csak 10 Mrd Ft állami támogatás mellett volt nulla.

A **lakossági fogyasztóknak** a víziközmű-szolgáltatásokért fizetett **díját** alapidíjból és fogyasztással arányos díjból álló **kéttényezős rendszerben** számolják. Őket érintő árszabályozás a rezsicsökkentések végrehajtásáról szóló [2013. évi LIV. törvény](#) miatti 10% díjcsökkentés, eszerint lakossági díjként a 2013. január 31-én jogszerűen alkalmazott szolgáltatási egységre jutó összeg legfeljebb 90 százaléka számlázható.

A Vksztv szerint a díjaknak ösztönözniük kell a biztonságos és legkisebb költségű víziközmű-szolgáltatást, vagy az EU Víz Keretirányelvénél is említett természeti erőforrások kímélete elvének érvényesülését. A [MEKH 2015. évi beszámolója](#) szerint az országban alkalmazott víziközmű-szolgáltatás

díjak illetve díjszerkezetek **rendkívül sokszínűek**, víziközmű-szolgáltatónként és ellátási területenként is **eltérő** díjkategóriák léteznek. Gyakorlatilag ugyanakkora fogyasztott vízmennyiség után két különböző településen eltérő vízdíjat számláznak ki. Mindezt jól tükrözi a nyilvánosan elérhető adatokból készített gyűjtés (1. ábra.).

1. ábra: Egyes szolgáltatóknál adott településen érvényes vízdíj mértéke

Víziközmű-szolgáltató	Kiválasztott település	Fogyasztással arányos vízdíj (Ft/m ³)
Fővárosi Vízművek Zrt.	Budapest	218,9
	Biatorbágy	423,4
Pannon Víz Zrt.	Győr	173,4
Észak-Magyarországi Regionális Vízművek Zrt.	Szikszo	436,5
	Tiszaújváros	185,4
Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.	Abádszalók	340,0
Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.	Balatonkenese	453,7
	Gárdony	397,0

Forrás: Saját gyűjtés a szolgáltatók honlapjáról

A MEKH **árszabályozásának** legfontosabb **célja**, hogy a díjképzést közös elvi alapra helyezve az eltéréseket egymáshoz közelítse. Ehhez teljes körű adatbekérést végzett (3160 települési önkormányzat), majd kialakított egy árazási modellét, illetve díjakra vonatkozó javaslatot is, amelyeket 2015. októberében benyújtott a felelős miniszter felé.

KÖZMŰVES IVÓVÍZELLÁTÁS ÉS SZENNYVÍZELVEZETÉS

Az ellátás célja a lakosság, a közületek, közintézmények és ipari üzemek ivó és ivóvíz minőségű vízigényének biztosítása magán és közutakon vagy saját vízműveken keresztül. A magyarországi települések közműves ivóvízellátása nemzetközi összehasonlítás szerint kiváló, ugyanis az összes település ellátottsága 2007-ben elérte a 100 százalékot.

Az **ellátott lakások** országos aránya 2015-ben **94,9 %** volt. A közüzemi vízszolgáltatók éves

adatsorai szerint a háztartások részére szolgáltatott ivóvíz mennyisége 2000 és 2014 között 19 százalékponttal **csökkent**. A csökkenés háttérében kutas ellátásra történő átállás állhatott.

A települések **szennyvízelvezetése**, mint életminőségi mutató meghatározó egy adott ország környezetvédelmi, közegészségügyi megítélésében. A közüzemi szennyvízhálózattal rendelkező **települések száma 2000 és 2014 között több mint kétszeresére** emelkedett, az összes település arányában 63,4 százalékot ért el. A nem ellátott – zömében kis lélekszámú – települések többsége Baranya, Somogy, és Bács-Kiskun megyékben található. A szennyvízelvezető hálózatba **bekapcsolt lakások száma 15 év alatt közel 18 százalékkal** nőtt, és 1,4 millióval több háztartást érintett.

A **közműolló** a közműves vízellátásba és a szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások arányának a különbsége. A 2. ábra mindhárom mutató értékét szemlélteti régiós összehasonlításban ([KSH, 2015](#)).

Vízmérők átírása, változás bejelentése

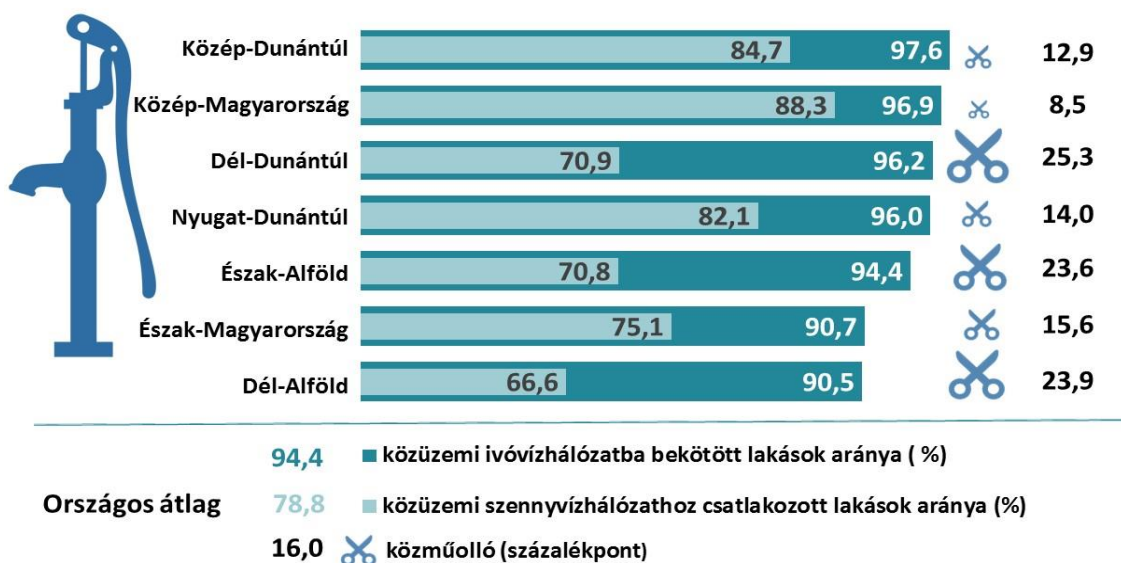
Lakásvásárlásnál, és egyéb ingatlannál bekövetkezett tulajdonosváltásnál mindkét érintett érdeke a rugalmas, átlátható, ügyfélbarát és gyors ügyintézés. A Vksztv. végrehajtási rendelete, az [58/2013. \(II. 27.\) Korm. rendelet](#)

alapján a felhasználó személyében beállt változást a régi és az új felhasználó együttesen köteles a vízmérőállás megjelölésével, a változástól számított **30 napon belül** az érintett szolgáltatónak személyesen bejelenteni, a víziközmű-szolgáltató üzletszabályzatában meghatározottak szerint. Magánszemély esetén az eljárás rendjétől függően ehhez számos dokumentumra van szükség, mint például:

- változást igazoló okirat megküldése: adásvételi szerződés/ birtokba adási jegyzőkönyv/ tulajdoni lap másolata;
- az eladótól egy nullás igazolás.

„Nincs több sorbanállás a közműcégeknél!” szlogennel elindult egy közműátírást lehetővé tevő **egykapus online változásbejelentő rendszer**. A [DeltaRegister](#) startup cég által működtetett felületet a Széchenyi Tőkealap 63 millió forintos tőkebefektetéssel támogatta. A vállalkozás mind magánszemélyek és cégek számára már közel 100 közüzemi szolgáltatóval való ügyintézését tesz lehetővé, ráadásul a szolgáltatók által kért adatokat csak egyszer kell megadni, és a rendszer a nap 24 órájában elérhető, akár okostelefonnal is.

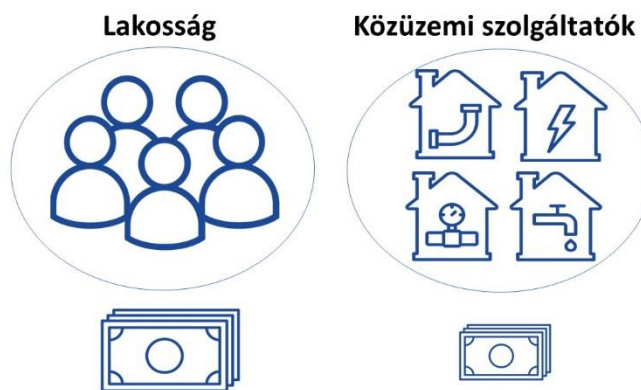
1. ábra: A közüzemi ivóvezeték hálózatba és szennyvíz-gyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások aránya, illetve a közműolló értéke az egyes régiókban (2015)

Forrás: Infoszolg/KSH, 2015 b. Piktogramok: flaticon, thenounproject

Egyes számítások szerint az életkörülményekben bekövetkező változások bejelentése éves szintén jelentős költségként terheli mind a lakosságot, és a közüzemi szolgáltatókat, amelyet növelne, ha hozzáadnánk az ügyintézésrel töltött idő által kiesett munkabér, vagy az utazás költsége is ([Pénzcentrum, 2015](#)).

3. ábra: Becslés a közműátírással járó költségekről (2015)

Társadalmi költségek ≈ 150-200 mrd Ft/év Ügyfélszolgálati költségek ≈ 35-50 mrd Ft/év

Forrás: Infoszolg/[KSH 2013](#). piktogramok: [Oliviu Stoian](#), thenounproject

Források:

- [58/2013. \(II. 27.\) Korm. rendelet](#) a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- [47/1999. \(XII. 28.\) KHVM rendelet](#) az állami tulajdonú közüzemi vízműből szolgáltatott ivóvízért, illetőleg az állami tulajdonú közüzemi csatornamű használatáért fizetendő díjakról
- [Tájékoztató](#) Magyarország településeinek szennyvízelvezetési és –tisztítási helyzetéről, a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelv Nemzeti Megvalósítási Programjáról, Belügyminisztérium, 2016. június
- MEKH [országgyűlési beszámoló](#), 2015
- A magyar víziközmű ágazat bemutatása - [átfogó tanulmány](#) – 2. kiadás, Magyar Víziközmű Szövetség, 2015. augusztus
- KSH: A települések infrastrukturális ellátottsága, 2015 – [Statisztikai Tükör](#), 2016. november 4.
- Bizottság közleménye: „Minden embernek joga van a vízhez és a megfelelő higiénés körülményekhez! A víz közjő, nem árucikk!” európai polgári kezdeményezéséről, [COM\(2014\) 177](#)
- Eurostat: European Neighbourhood Policy - South - energy and environment – [Water statistics](#), 2016
- Végre magára talált a szakma – [Vízmű Panoráma](#), 2016/4.
- Megváltozott a lakcímed? Ennyibe kerül, ha mindent el akarsz intézni – Pénzcentrum; 2015. november 17.

Készítette: Dr. Szabó Andrea
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486